

“Cooking in the kitchen” van Ferro.
Rollen van Mechelen.

12 december 2009 had de NVPA Marc Hebbrecht en Antonino Ferro in huis voor de jaarlijkse studiedag.

Al vroeg spoedde ik mij naar het Instituut op het Olympiaplein om in te kunnen schrijven in de werkgroep die geleid zou worden door Antonino Ferro. Dat lukte! Langzaam stroomde de hal van het Instituut vol met mensen en een verwachtingsvolle sfeer.

De ochtend werd gevuld met een lezing van Marc Hebbrecht, die zich grondig heeft verdiept in het werk van Ferro. Daarna lichtte Ferro zelf zijn werk toe. De middag was bestemd voor werkgroepen in klein gezelschap met referent en supervisor. Daar werd gewerkt volgens de EPF methode beschreven in het boek van David Tuckett : *Psychoanalysis Comparable and Incomparable**. Een beproefd recept dat zijn diensten de vorige twee studiedagen reeds had bewezen.

Eerlijk gezegd wist ik niet veel van het werk van Antonino Ferro, hoewel hij 6 boeken op zijn naam heeft staan en 93 hits in PEP-WEB. Gelukkig was Marc Hebbrecht in de eerste lezing 's ochtends helder en duidelijk in zijn introductie van het werk van Ferro. De tekst die Hebbrecht uitsprak is tot een artikel verwerkt en zal te zijner tijd verschijnen in het Tijdschrift voor Psychoanalyse. Hij vertelde dat Ferro in zijn werk o.a. geïnspireerd is door Bion. Ferro vindt het belangrijk dat er nieuwe betekenissen geconstrueerd worden uit het ingebrachte materiaal. Hij wil zijn aandacht richten op het verruimen van het speelveld tijdens de sessies. Hij luistert naar de invallen van de patiënt zoals hij naar een droom luistert. Verder stelt Ferro dat analyticus en analysant samenwerken bij het zoeken naar betekenissen in het door hen geschapen analytische speelveld.

Tijdens de tweede voordracht in de ochtend vertelde Ferro dat het creëren en uitbreiden van het analytisch veld bij hem voorop staat. Hij illustreerde zijn verhaal met snelle felle heldere cartoons (stelt u zich hierbij vierkante tomaten voor) op een flip-over.

Hij vergelijkt het analyseren met “cooking in the kitchen” (waarbij hij aanschouwelijk met zijn linkerhand rond de achter- en bovenkant van zijn schedel beweegt), met andere woorden de hersenen functioneren als een keuken bij het aanhoren en mixen van alle ingrediënten/invallen.

Het duiden gebeurt in het restaurant waar hij prachtige gerechten als een duiding op tafel zet. (Dat uitserveren wordt begeleid door een royaal gebaar van Ferro's rechterarm, als de arm van een ober die in een restaurant de mooiste gerechten op tafel zet.) Met andere woorden, alles wat er in en rond de sessies gebeurt en gedacht en gedroomd wordt door analyticus en analysant wordt beschouwd als een ingrediënt dat in de keuken verwerkt wordt tot een gerecht/duiding uitgeserveerd in het restaurant. Ik vind het een mooie metafoor, die goed bruikbaar blijkt in het dagelijkse werk achter mijn bank.

Ferro vertelde 's middags tijdens de werkgroep dat hij in zijn vroege werk een echte Kleiniaan was. Langzamerhand is hij teruggekomen van het voortdurend duiden. Hij vindt het soms zo agressief worden dat het alleen nog inperkend werkt.

Ferro gaf prachtige klinische voorbeelden over het creëren en uitbreiden van het analytische veld. Een visuele rêverie wil ik u niet onthouden:

“The Girl with the Curls. I opened the door expecting Francesco, a handsome thirty-year-old, and what did I see but a tall young woman with curly hair and the face of an angel. Refocusing my personal lens, I immediately saw the Francesco of old, but I was surprised, even flabbergasted by my sensorial misapprehension. Nor did it help for me to tell myself it must have been a daydream: I could find nothing to link it to.”

Alle ingrediënten van deze sessie tezamen leidden Ferro tot een duiding (over sex/sexue) waarop Francesco lachend antwoordde dat hij verbaasd was dat er zoveel dingen in hem leven waar hij zich nog niet bewust van is. Een lachen dat vooruitloopt op al het mooie dat nog komen gaat.

's Middags mocht ik de bespreking bijwonen van het verrukkelijke referaat van L. J. Prachtig gevoelig gecompliceerd gelaagd materiaal. Het was om te smullen en een feest om er niet alleen met L., maar ook met de ogen van Ferro naar te mogen kijken. Hoewel lang, vloog de middag om.

En toen volgde nog het diner dansant in de Kersentuin. Eerst even frisse lucht, groepjes analytici allemaal in dezelfde richting bewegend met en zonder fietsen, fietsend en lopend over de Apollolaan in Amsterdam, gevoel van geluk. Waarschijnlijk een goede keuken in de Kersentuin (ik ben er niet in geweest) goed eten in ieder geval,

mooi geserveerd, lekker dansen en laat in de avond, vermoeid maar voldaan op weg naar huis, realiseerde ik me dat ik een vijfsterrendag achter de rug had.

* David Tuckett : Psychoanalysis Comparable And Incomparable : The Evolution Of A Method To Describe And Compare Psychoanalytic Approaches, Taylor & Francis Ltd. 2008. ISBN : 0415451434.